

Dubrovniku i Kotoru) osnovani sudbeni stolovi prvoga stepena (tribunal de première instance) za sve civilne i kriminalne parnice, a na Rijeci i Dubrovniku još i trgovački sudovi (tribunal de commerce). Vrhovna instancija bila su tri prizivna sudišta (cours d' appel) u Ljubljani, Zadru i Dubrovniku. Pod prvo potpadala je i civilna Hrvatska uz Istru, pod drugo Dalmacija do Neretve, a pod treće teritorij bivše dubrovačke republike i mletačke Albanije (Boke). U Vojničkoj su Hrvatskoj ostali dakako i dalje na snazi stari kapetanski i regimentski sudovi, od kojih se moglo prizvati na vrhovni vojni sud u Karlovcu. Razumije se, sada su svi slojevi pučanstva izjednačeni pred zakonima, a ti su svi bili istovetni s onima u francuskom carstvu (Code Napoléon i drugi). U vojničkom obziru uređene su sada tri divizije; prva je bila Dalmacija sa središtem u Zadru, druga Hrvatska s Karlovcem, a treća ostale provincije s Ljubljanom. Ove su zemlje imale davati 18.000 momaka, a Vojna Krajina drugih 16.000. U financijskom pogledu bješe Ilirija samostalna, jer je Napoleon želio, da se sama od svojih dohodaka uzdržaje. Tim su poslovima upravljala dva činovnika, podčinjena generalnom intendantu financijâ; prvi je upravljao zemaljskim prihodima, a drugi je upravljao sve isplate. Prihode sačinjavala je u prvo vrijeme samo desetina od priroda, no docnije su uvedeni brojni porezi izravni i neizravni, koji su narodu postali konačno upravo nesnosni, a time i francusko gospodstvo. Školstvo je ostalo isto, što ga je uredio Marmont na Dandolovoj osnovi. Najvažnija je promjena, da je najviša centralna škola prenesena iz Zadra u Dubrovnik, gdje je smještena u bivšem isusovačkom samostanu. Značajno je, da se u njoj učio uz latinski, francuski i talijanski još i hrvatski (ilirski) jezik, a predavao ga je učeni Dubrovčanin.

Appendini. U ovakim naprednim prilikama zadesi Iliriju pad Napoleonov. **Pad francuske prevlasti.** Poslije nesrećnoga rata od 1809. kralj je Franjo mirovao neko vrijeme. Dugotrajni ratovi nanijeli su hrvatskom narodu toliko teških udaraca, da se nijesu mogli lako preboljeti. Neizmjeran bješe porez u krvi i novcu, no sve te jade nadvisi još 1811. državni bankrot, jer se kralj Franjo zbog preobilnoga papirnata novca, što je kolao u njegovoj državi, našao prisiljenim, da snizi naredbom vrijednost novca na jednu petinu, čime je svaki državljanin izgubio četiri petine imutka u gotovom novcu, a najviše ratar, obrtnik i trgovac. Kralj se nadao, da će mu u toj neprilici biti od